خبر

رونمایی از «دلیل آفتاب» همزمان با آزادسازی خرمشهر

مستند «دلیل آفتاب» به کارگردانی علیرضا محمدی، کاری از موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) امروز سوم خرداد همزمان با فرارسیدن سالروز آزادی خرمشهر و روز مقاومت در سینما فرهنگ رونمایی می‌شود.

این مستند، روایتی مستدل با موضوع آغازگری جنگ تحمیلی درباره سؤالات و شبهاتی است که از سوی دشمنان با هدف تخریب و عناد برای نسلی که دوره امام خمینی (ره) را درک نکرده، مطرح شده است.در بخشی از آغاز گفتار متن این مستند آمده است: « جنگ هشت ساله عراق و ایران موضوعی نیست که رنگ فراموشی بگیرد و از یاد برود، سرفصل مهمی در تاریخ عراق، ایران و منطقه و طولانی‌ترین جنگ در دهه هشتم قرن بیستم است؛ جنگی که بین دو کشور مسلمان با اکثریت جمعیت شیعه صورت گرفت. این قضیه را به‌عنوان یک پدیده مرکب از زوایای مختلف باید نگریست، بدیهی است که هر جمعیت، حزب یا گرایشی کوشیده است از زاویه دید خود جنگ را تفسیر و نتیجه‌گیری کند».

مستند دلیل آفتاب به کارگردانی علیرضا محمدی، محصول موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) امروز سوم خرداد مصادف با سالروز آزادسازی خرمشهر با حضور مسئولان، هنرمندان و فرهیختگان ساعت ۲۰ در سینما فرهنگ رونمایی خواهد شد./ایسنا

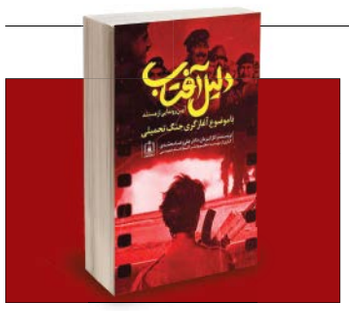

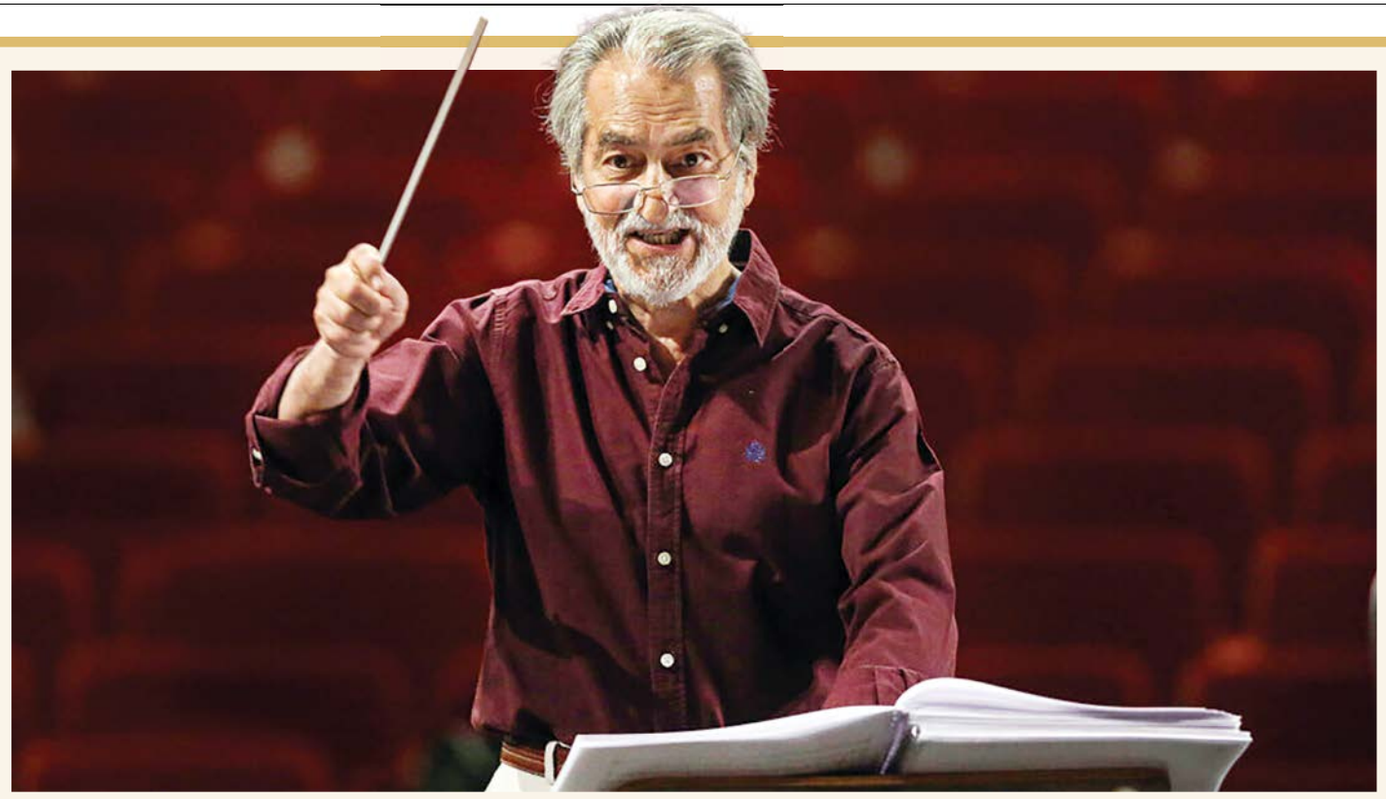

گفت‌وگویی با مجید انتظامی، استاد ملودی‌های ماندگار

سمفونی خرمشهر

ادای دین به دفاع مقدس است

قصه خرمشهر آن‌قدر بزرگ و تکان‌دهنده، تاثیرگذار، الهام‌بخش و تاریخ‌ساز است که می‌شد تا چشم کار می‌کند در موردش کتاب‌ها نوشته و فیلم‌ها ساخته شود و آهنگ‌ها و سمفونی‌ها تصنیف گردد و هرکدام از این آثار به ذکر زوایایی از این دایره بی‌نهایت زاویه خرمشهر و ۵۷۶ روز مقاومت زیر باران گلوله بپردازند اما در میان این آثار تولید شده تا امروز، برخی ماناتر و محبوب‌تر هستند. «سمفونی خرمشهر» یکی از این آثار است. اثری که همچون بسیاری دیگر از آثار ماندگار موسیقی ملی و انقلابی‌مان، نام مجید انتظامی را در کنار خود دارد.

بی شک انتظامی، استاد ملودی‌های ماندگار است. هنرمندی که ملودی فیلم‌های همیشه‌ماندگار شد. از کرخه تا راین گرفته تا بوی پیراهن یوسف، دوئل، آژانس شیشه‌ای، روز واقعه و... همگی از آثار ماندگار موسیقی ایران است. سوم خرداد فرصت مناسبی بود تا در گفت‌وگویی با ایشان، از فضای کارهایش و ارتباط ناگسستنی او با دفاع‌مقدس صحبت کنیم اما متاسفانه متوجه شدیم که استاد از ناحیه دنده دچار صدمه شده و امکان صحبت ندارد. گپ‌وگفت کوتاهی با او داشتیم. گرچه درد شکستگی دنده امانش بریده بود و به‌سختی سخن می‌گفت اما وقتی موضوع مصاحبه را شنید، صمیمانه ما را در این گپ‌وگفت همراهی کرد.

می‌خواستم تاریخ معاصر کشورم را روایت کنم

سمفونی خرمشهر از آن جمله آثار خاطره‌انگیزی است که بارها با رهبران مختلف و به شیوه‌های متفاوت اجرا و به‌واسطه محتوای مردمی‌اش باعث شد گوش مردم با فرم سمفونی و موسیقی کلاسیک آشنا شود و آن‌قدر دوستش داشتند که هنوز هم که هنوز است اجرا می‌شود. از استاد انتظامی خواستم از نحوه شکل‌گیری این سمفونی حماسی بگوید: «زمانی که شروع کردم به نوشتن سمفونی خرمشهر، فکر کردم تاریخ به روش‌های مختلف نوشته می‌شود، چرا با موسیقی آن را روایت نکنیم که برنده‌تر و گویاتر از هر زبان دیگری است. من کار را شروع کردم و بعد تهیه‌کننده برای کارم پیدا شد و بعد آن را به هر نحوی با امکانات بسیار کم و در شرایط سخت ضبط کردیم. آن زمان خرمشهر هنوز در اشغال عراقی‌ها بود. تصمیمم جدی بود که تاریخ معاصر کشورم را در قالب موسیقی روایت کنم و با خرمشهر شروع کردم.

موضوع را با محمد فرنود که از دوستان نزدیکم بود و خودش عکاسی جنگ می‌کرد، در میان گذاشتم. به من گفت کار خیلی خوبی است و حتما پیگیری‌اش کن. آن موقع من هیچ چیز نداشتم؛ نه پیانو، نه دستگاه ضبط صدا و نه هیچ چیز دیگر. فرنود ولی یک سینتی‌سایزر کوچک داشت. آن را به من داد تا بتوانم تم‌هایم را رویش بزنم و خودش با آقایی به‌نام شکوهی که آن زمان رئیس وقت شورای نظارت و ارزشیابی مرکز سرودها و آهنگ‌های انقلابی بود صحبت کرد تا به من در این زمینه کمک کند. بعد از مدتی بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع‌مقدس پیغام داد که روی این کار سرمایه‌گذاری خواهد کرد.

عباس تحویلدار، شاعر یک حماسه

از او درباره نحوه ساخت این سمفونی و مشکلاتی که در آن برهه تاریخی در ساخت این اثر با آن مواجه شدم پرسیدم، مکثی کرد و گفت: نوشتن سمفونی یک بحث است و ضبط‌کردنش یک بحث دیگر که هزینه‌اش زیاد می‌شد. در آن زمان من از پس آن برنمی‌آمدم و این شد که ادامه راه را در همکاری با حفظ آثار و ارزش‌های دفاع‌مقدس دیدم.

من می‌خواستم موسیقی بی‌کلام باشد ولی آنها اصرار داشتند که مردم با موسیقی بی‌کلام ارتباط برقرار نمی‌کنند. چند نفر از طرف من معرفی شدند که هنرمندان بنامی بودند و شعرهایی هم گفتند اما مورد پسند قرار نگرفتند و در نهایت خود بنیاد از عباس تحویلداری خواست که نریشن را بنویسد و خودش هم آن را بخواند. داستان ضبط این سمفونی نیز در جای خود جالب است و شاید درسی باشد برای هنرمندانی که احساس می‌کنند در کمبودها نمی‌توان شاهکار ساخت. استاد انتظامی در این خصوص گفت: شاید باورش سخت باشد اما این سمفونی در استودیویی ضبط شد که فقط شش باند داشت؛ یک باندش همیشه خراب بود، یک باند را به مترونوم و یک باند دیگر را معمولا به سیگنال اختصاص می‌دادیم که دستگاه سینتی‌سایزر را راه بیندازد.

عملا با سه باند، پروژه‌ای به این بزرگی را ضبط می‌کردیم و ناچار بودیم «اوردراپ» کنیم یعنی صدای سازها را روی همدیگر قرار دهیم. در نتیجه بسیاری از صداها ازبین‌می‌رفت یا شفافیت و وضوح مدنظر ما را نداشت. به هر نحوی که بود آنچه امروز در دسترس مردم هست را ضبط کردیم. وقتی این سمفونی ضبط شد با استقبال مردم روبه‌رو شدیم و این قطعه بارها به وسیله رهبران مختلف اجرا شد.

روایتی موسیقیایی از خونین‌شهر آزاد

استاد انتظامی در سمفونی خرمشهر تلاش داشت تا داستان یک حماسه را برای مردم روایت کند. داستانی که نه‌تنها برای استحکام ارتباط مردم با موسیقی موثر باشد، بلکه بتواند قدرت موسیقی را نیز در دورانی که این هنر آن‌گونه که باید در میان عموم وجه نداشت، به رخ کشاند. از او خواستم درباره قصه‌ای که در این سمفونی روایت می‌شود بگوید. گفت: سمفونی خرمشهر، روایتی است از مردم یک شهر یا مردم یک کشور که در آرامش روزگار می‌گذرانند.

شروع سمفونی آرام است و بعد ناگهان شیپور جنگ به صدا در می‌آید و بدون این‌که کسی آمادگی داشته باشد، به مردم حمله می‌شود؛ عده‌ای شهید می‌شوند، عده‌ای مجروح و معلول می‌شوند، عده‌ای از شهر بیرون می‌زنند و شهر تسخیر می‌شود. آنهایی که از شهر بیرون زده بودند با کمک‌گرفتن از بقیه برمی‌گردند و به دشمن حمله می‌کنند و شهر را پس می‌گیرند و هلهله، شور، نشاط و شادی به شهر برمی‌گردد اما قصه اینجا تمام نمی‌شود و همچنان رنج‌های مردم شهر روایت می‌شود؛ دردها، ویرانی‌ها و....

ملودی‌ها الهام می‌شوند

ساختن موسیقی برای مردم و ماناشدن در بین آنها، بی‌شک به آشنایی با ذائقه مخاطب و داشتن تخصص و تجربه بالا برای روان‌سازی آن در قالب هنر نیاز دارد. به کارهای موسیقیایی استاد انتظامی که نگاه می‌کنیم تعداد قابل‌اعتنایی فیلم دفاع مقدسی در کارنامه مجید انتظامی است؛ موسیقی‌های ماندگاری که ملودی آن در ذهن مردم مانده و حتی می‌توانند آن را به‌سادگی زمزمه کنند. از استاد دراین‌باره پرسیدم، گفت: سراسر زندگی انسان، از کودکی تا سالخوردگی پر از اتفاق است و این اتفاقات تجربه‌های او را می‌سازند. هرکسی در هر رشته‌ای که فعالیت می‌کند از تجربه‌های شخصی و از زندگی‌اش بهره می‌گیرد و هنرمندان این تجربه‌ها را در آثارشان بروز می‌دهند.

ملودی‌هایی که من ساخته‌ام میراثی است که از کودکی گرد آمده و در بالا و پایین زندگی همراهم بوده و به آثارم راه پیدا کرده است.

من چند سال پیش خوابی دیده بودم که هیچ‌وقت درباره‌اش حرف نزدم؛ این خواب را نه یک‌بار بلکه چند بار دیده‌ام و همیشه ترسیده‌ام درباره‌اش حرف بزنم. فقط برای فرزندانم تعریف کرده بودم که مبادا برداشت‌ها یا قضاوت‌های نادرستی در پی داشته باشد اما حالا فکر می‌کنم چرا باید پنهانش کنم. از سال‌ها پیش خواب دیده‌ام بسیار کوچک شده‌ام، قدم اندازه دو بند انگشت است و در فضا شناورم. چند برگ نت موسیقی هم جلوتر از من شناورند.

من داشتم سعی می‌کردم به نت‌ها برسم و این تلاش در خواب‌های من ادامه دارد.

بنابراین باید بگویم واقعا نمی‌دانم ملودی‌ها از کجا می‌آیند. وقتی آهنگی می‌سازم، نمی‌دانم اصلا چطور آن را نوشته‌ام و چطور باید بعدی را شروع کنم. در یک لحظه به ذهنم می‌آید و آن را در موبایل زمزمه و ضبط می‌کنم. قبل‌تر که موبایل نبود، آن‌قدر تکرار می‌کردم تا برسم جایی که بتوانم آن را بنویسم. نمی‌دانم ملودی‌ها از کجا می‌آیند، چطور نوشته و کجا تمام می‌شوند اما تا کاری مرا به لرزه نیندازد و موهای تنم را سیخ نکند به‌هیچ‌عنوان منتشرش نمی‌کنم. باید اتفاقی در خودم به‌وجود بیاورد تا آن را عرضه کنم.

ادای دین به دفاع مقدس

گرچه استاد انتظامی به‌دلیل صدمه بدنی، توان زیادی برای بیان همه ناگفته‌های سمفونی خرمشهر نداشت اما در بیان اهمیت جبهه‌های دفاع‌مقدس، همچون آثارش باصلابت سخن می‌گفت. می‌گفت: تقریبا ۳۰ سال در سینما فعالیت کردم و به‌جز چند اثر مذهبی، کارهایم در حوزه دفاع‌مقدس بود. چون باور داشتم من نسبت به کسانی که جان خود را فدا کردند تا ما راحت زندگی کنیم دینی دارم که به این صورت ادا می‌کنم.

وی اضافه کرد: من به دوران دفاع‌مقدس باور دارم و با همه لحظات آن زندگی کرده‌ام به همین جهت با تمام وجودم دست به خلق کارهای مرتبط با دفاع‌مقدس زدم. من عاشق بودم و خودم را همیشه در جبهه حس می‌کردم.

اصلا هم فکر نمی‌کردم وقتی چنین کارهایی را انجام می‌دهم مردم این کارها را دوست داشته باشند اما بسیار خوشحالم که توانستند با چنین آثاری ارتباط بگیرند.

وی همچنین گفت: آثاری که من برای موسیقی‌های دفاع‌مقدس می‌نویسم ماه‌ها طول می‌کشد و تا وقتی به مرحله اجرا می‌رسد بارها تغییر می‌کند. بنابراین همواره کوشش کرده‌ام شرایطی فراهم شود که موسیقی خوب و باکیفیتی پیش‌روی مخاطبان قرار گیرد. موسیقی‌هایی که اصلا هدف‌شان اجرای موسیقی صرف نیست. من همواره فانتزی‌هایی برای خودم داشتم که دوست دارم در دل مخاطب بیشتر بنشیند.

برای استاد مجید انتظامی، استاد ملودی‌های ماندگار آرزوی صحت و سلامت داریم.

برای دیدن کنسرت سمفونی خرمشهر کیوآرکد را اسکن کنید

نت‌نوازی

موسیقی حماسه

موسیقی «حماسه خرمشهر» دارای چهار موومان (بخش) است. در آغاز موومان اول، ویلون‌ها و ساز هورن به آرامی و به همراه آکوردهای ساده به بیان آرامش موجود در گستره شهر می‌پردازد و با برخاستن ترومپت و تیمپانی آرامش از شهر گریخته و جای خود را به هراس و اضطراب می‌سپارد. رفته رفته به وسیله ترومبون‌ها و سازهای زهی و در انتها هورن‌ها، این نوا اوج می‌گیرد تا آنجا که هجوم بیگانگان به شهر در آن حس می‌شود.

سازهای زهی و چوبی به وسیله کروماتیک‌هایی (نت‌های پیوسته که شامل تمام‌پرده و نیم‌پرده‌ها می‌شود) که اجرا می‌کند، راویان این حمله است و سازهای مسی (برَس) و کوبه‌ای (درامز) به بیان خشونت بی‌حد و حصری که بر خرمشهر رفته است، می‌پردازد. در این قسمت از هارمونی‌های پیچیده‌تری استفاده شده است. آکوردهای دی‌سونانس (نامطبوع) به همراهی کروماتیک‌های زهی و سازهای کوبه‌ای خشنوت مذکور را به اوج می‌رساند و در پایان نخستین موومان به ضربه گانگ، خرمشهر اشغال می‌شود.

نوای آرام باس‌ها آغازگر موومان دوم این قطعه است. سپس ویلون‌ها به همراهی ناله خوانندگان کر از کوچ مردمان آواره و دردمند می‌گوید، از خاطرات عزیزان از دست رفته و دوری از خانه و کاشانه و آوارگی از شهر. ناله‌کر به همراه اُبوا حاکی از بی‌گناهی و درماندگی مردم شهر است و آکوردها کم‌کم خبر از خاموشی شهر و ویرانه‌های خون‌آلود و پر دود آن می‌دهد. در انتهای این قسمت باس‌ها و تیمپانی و ضربه‌های کوتاه ارکستر، نوید زندگی و خروش می‌دهد. مردم برخاسته‌اند و سازهای ضربه‌ای جنوب با سنج و با ریتمی شاد با همراهی سازهای کوبه‌ای و زهی نوید دستیابی مجدد به خرمشهر را سر می‌دهد.

در موومان سوم، مردم خود را آماده دفاع می‌سازند به امید آزادی خرمشهر. در این نوید ملودی و ویلون‌ها و ضربات سازهای مسی همنوا فریاد می‌کنند. با سکوت سازهای ضربه‌ای و مسی، کنترباس و ویلنسل و آلتو به بیان ترس و خفقان دشمن می‌پردازد و این وهم رفته رفته اوج پیدا می‌کند. تا این‌که شیپور حمله ایرانیان به صدا درمی‌آید و درپی آن ترومپت‌ها و هورن‌ها و در انتها ترومبون و توبا نوای حمله در می‌آورد. کر نیز در ابتدا به صورت باس و سپس تِنور و بعد آلتو و سوپرانو با آکوردها، مقطع اراده مردم را در باز پس گرفتن شهر تداعی می‌کند.

در موومان چهارم صف‌آرایی نیروهای خودی به وسیله سازهای مسی و چوبی بیان و تصویرسازی می‌شود. حمله دفاعی آغاز می‌شود. سازهای ضربه‌ای، ترومبون‌ها و باس‌ها سخن از چگونگی حمله می‌راند و صدای ترومپت‌ها و هورن‌ها فضای موسیقی را جان می‌بخشد. آکوردهای مطبوع این قسمت به نوعی به‌کار گرفته شده که برای شنونده قابل درک باشد.

خط‌های کنتر پوآن با اجرای سازهای مسی و زهی و قابلیت سازهای چوبی بازپس گرفتن خرمشهر را ندا می‌دهد. در این بخش همراهی صدای تانک‌ها و مسلسل‌ها با موسیقی حکایت این نبرد سرنوشت‌ساز را در خود دارد و در انتهای موومان پایانی، فانفار پیروزی (یک موسیقی کوتاه، پرشور و حماسی که به‌طور معمول توسط ترومپت‌ها یا سایر سازهای بادی برنجی اجرا می‌شود) به وسیله سازهای مسی اجرا می‌شود و صدای دف شادی این پیروزی را به اوج می‌رساند که «خرمشهر آزاد شد».

قاب

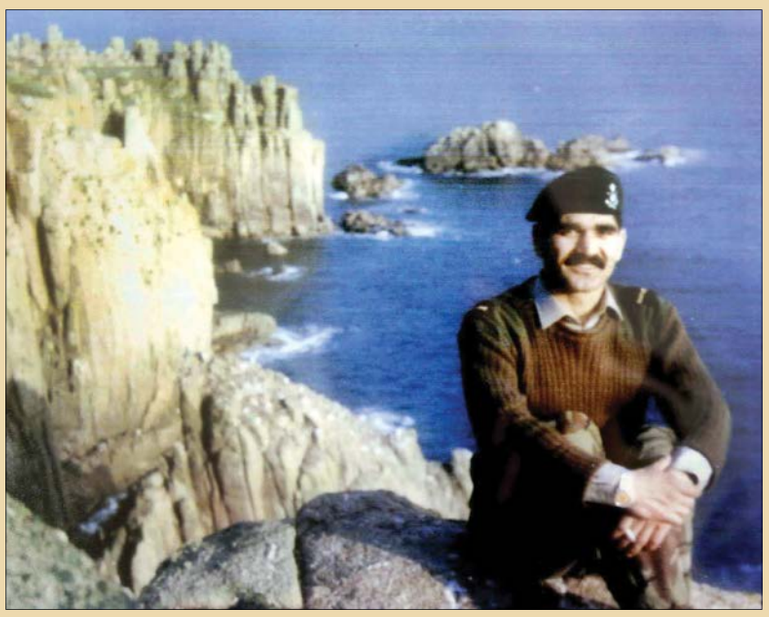

وقتی رکورد شکار تانک جهان شکست

همزمان با سالروز آزاد سازی خرمشهر بجاست که یادی از شکارچی بزرگ تانک، شهید محمد علی صفا داشته باشیم. این امیر سرافراز با آغاز حمله دو لشکر تانک و با تمام تجهیزات به خرمشهر در ۳۱ شهریور همراه سایر کماندوهای نیروی دریایی بوشهر به این شهر آمد و توانست با انهدام ۱۶۴ تانک عراقی، علاوه بر عقب نشاندن دو لشکر زرهی عراق، رکورد شکار تانک جهان را بشکند.

این میزان انهدام باعث شد تا صدام بعد از اشغال خرمشهر، خرمشهر را «قبرستان لشکر تانک» خود بنامد. مروری بر زندگی این چهره نظامی می‌تواند اقتباس خوبی برای سینما باشد

سینما

«دِرب» در سینماهای فرانسه

فیلم «دِرب» جدیدترین ساخته هادی محقق به تهیه‌کنندگی رضا محقق پس از حضور موفق در فستیوال‌های جهانی، اکران خود را از سوم خرداد در بیش از ۶۰ شهر فرانسه آغاز می‌کند.

فیلم درب در اولین حضور جهانی خود، بیست و هفتمین دوره جشنواره بین‌المللی فیلم بوسان را افتتاح کرد و توانست برنده جایزه اصلی بخش رقابتی جی‌سئوک جشنواره شود.

این فیلم در دومین حضور جهانی خود در نهمین دوره جشنواره فیلم کاتولیک (کاف) که ماه اکتبر در شهر سئول کره جنوبی برگزار شد نیز حضور داشت. چهل و چهارمین جشنواره بین‌المللی سه قاره نانت فرانسه، سومین حضور جهانی این فیلم بود که برنده جایزه بالن نقره‌ای فستیوال شد.

فیلم سینمایی درب در بخش سودای سیمرغ چهلمین جشنواره فیلم فجر نیز حضور داشت و موفق به دریافت دیپلم افتخار جایزه ویژه هیأت داوران شد.

درب، روایتگر مامور اداره برقی است که قرار است برق خانه‌ای تک و دور افتاده را وصل کند. هادی محقق، محمد اقبالی و... از جمله بازیگران این اثر هستند./مهر

رویداد

حمید نعمت‌ا... «بُت» می‌سازد

«بت» نام فیلم تازه حمید نعمت‌ا... است که سازنده «رگ خواب» برای پروانه ساخت این فیلم اقدام کرده و قصد دارد آن را تابستان امسال جلوی دوربین ببرد.

حمید نعمت‌ا... چهار سال پیش فیلم «قاتل و وحشی» را ساخت که بعد از چهار سال همچنان اجازه اکران عمومی ندارد. البته این فیلم به‌تازگی مجوز پخش در خارج از کشور را گرفته و پیش‌بینی می‌شود به‌زودی در یکی از فستیوال‌های بین‌المللی رونمایی شود.

نعمت‌ا... فعالیت سینمایی‌اش را با دستیاری مسعود کیمیایی آغاز و با ساخت «بوتیک» اولین فیلم سینمایی‌اش را در مقام کارگردان تجربه کرد. او سال ۱۳۹۲ جایزه ویژه هیأت داوران جشنواره فیلم فجر را برای فیلم «آرایش غلیظ» به‌دست آورد. فیلم‌های سینمایی بوتیک، سر به مهر، شعله‌ور و فیلم‌های تلویزیونی مکبر، ای دوست مرا به خاطر آور، بیا از گذشته حرف بزنیم، لب دریا، فریدون مهربان است، به سوی بروجرد، متولد سی ام اسفند و راه و رسم سفر از جمله آثار نعمت‌ا... است./ایسنا